

HEDESELSKABETS TIDSSKRIFT

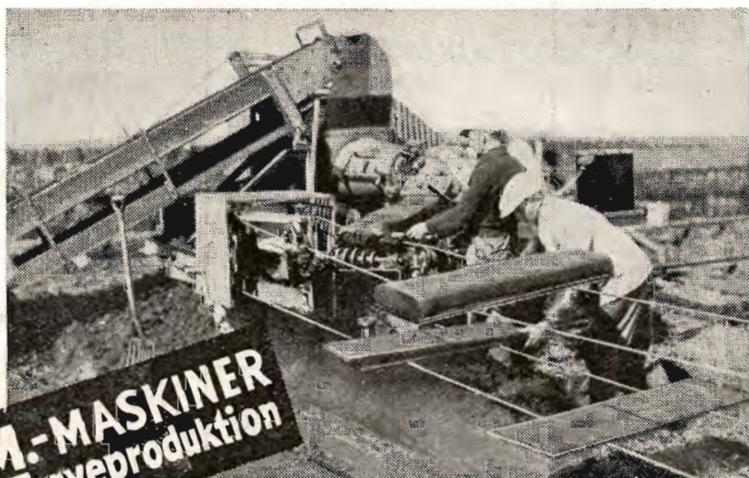
Nr. 4

15. Marts

64. Aarg.

UDGIVET AF DET DANSKE HEDESELSKAB

1943

P. M.-MASKINER
-til Tørveproduktion

„Flere Tørv... mindre Arbejde... med P. M. Maskiner“... det er en Sætning, som mange af Landets Tørveproducenter har erfaret Rigtigheden af. Og den har lige stor Gyldighed, hvadenten det drejer sig om Åkerman-Körner Værket, Tørveælteværket, Junior Tørvepresseværket eller Tørvegravemaskinen S. 40. Forlang nærmere Oplysninger.

PEDERSHAAB MASKINFABRIK A/S

AARHUS
Telf. 11400

BRØNDERSLEV
Telf. 450

KØBENHAVN
Telf. 14066

ANDELS-PENSIONSFØRENINGEN

Vestre Boulevard 47. Tlf. C. 2728.

(Gensidigt Pensionsforsikringselskab.)

København V.

Pensionsforsikringer, Liv-, Overlevelsels- og Børnerenter.

LEVERANDØRER TIL DE SAMV. PLANTNINGS- FØRENINGER OG HEDESELSKABET

SKOVFRØKONTORET

JOHANNES RAFFN & SØN NORMASVEJ 21 · KØBENHAVN-VALBY · TELF. VALBY 2

Leverer alle Arter Skovfrø efter forudgaaende Undersøgelse ved Statsfrøkontrollen i København samt med nøje Angivelse af Proveniensen. — Prisliste sendes paa Forlangende.

Brostrøms Planteskole

VIBORG
ved C. Nielsen
Telefon 42

leverer alle
Planter for Have,
Mark og Skov —

*Haardføre og veldrevne
Arter for ethvert Formaal*

Forlang Tilbud
Vi garanterer Kvaliteten

**P. KRUSES
PLANTESKOLE**
- MUNDELSTRUP -
Telefon Tilst Nr. 7

**Skovplanter
Haveplanter**

Forlang Prisliste eller Tilbud

Frøavlscentret Hunsballe

Holstebro

Telefon 533

Frøavl
og Frøhandel

Hulkjærhus Planteskole

Rødkjærsbro
Telefon Ans 25

Planter til
Skove
Læhegn
Haver

Spejlborgs Planteskole

Brønderslev

Telefon 382

Skov-,
Læ- og
Hækplanter

A/S Skive Markfrøkontor

Grundlagt 1896
Telf. 94 Skive

Frøavl Frøhandel

PALUDANS PLANTESKOLE

— KLARSKOV —

130 Tdr. Land.

Skovplanter,
Hæk- og Hegnsplanter,
Allétræer,
10 Millioner Prikleplanter.

Forlang Prisliste.

TELEFON KLARSKOV NR. 9.

Frøcontoret

(for undersøgt Markfrø)

— Grundlagt 1887 —

KOLDING
Telefon 43

A/S SØNDERJYDSK FRØFORSYNING

AABENRAA — TELF. 47

Trifoliums Frø

giver stor Høst.

Afvandings- pumper

System Finshyttan

fra 50 Liter
til 15000 Liter
pr. Sek.

A/S E. RASMUSSEN

FREDERICIA - Tlf. 1404 (3 Lin.)

Herning Hede- & Discontobank.

10-12 $\frac{1}{2}$, 2 $\frac{1}{2}$, -5.
Telefon 5, 273 og 720.

Hammerum Herreds Spare- og Laanekasse,

Herning
Telf. 10 og 314

Østergade 6
Kontortid
10-12 $\frac{1}{2}$, og 14 $\frac{1}{2}$, -17

SOPHUS BERENDSEN A/S

V. FARIMAGSGADE 41
KØBENHAVN V

KANNIKEGADE 18
AARHUS

ALT ENTREPRENØRMATERIEL

DAMP- OG DIESELLOKOMOTIVER
GRAVEMASKINER - TIPVOGNE - SPOR

LEVERANDØR TIL HEDESELSKABET

Danatex Træfiberplader

100 % dansk - mod Kulde, Fugt og Lyd

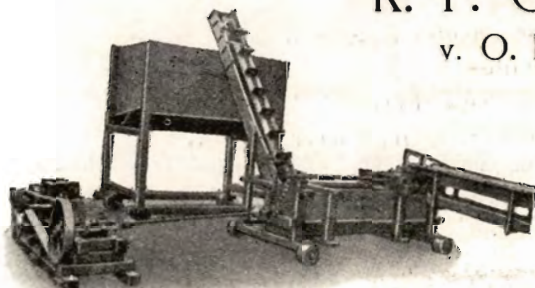
AXEL PRIOR Akts.
Bredgade 33 - Centr. 23
KØBENHAVN K.

A/S L. HAMMERICH & CO.
Grønnegade 57-59 - Tlf. 7050
V. Ringgade - AARHUS

R. P. Olsens Maskinfabrik

v. O. H. Olsen

Allingaabro - Telf. 1

Tørreværker i alle Størrelser

Specialitet:

Elevatorkæder - Kædehjul

*Moderne
Spildevands-
Rensningsanlæg*

ca. 1000 Anlæg er leveret

Fabriksmæssigt fremstillede Anlæg til hele Landsbyer samt
Enkeltbygninger af
alle Arter:
Skoler,
Alderdoms hjem
etc.

NORDISK TRICLAIR
HOTACON 1/2 - HOLBÆK

*De faar enestaaende Udnyttelse
af den lette Tørvejord ved at anskaffe*

Søren Jensens Forælter

pat. a.

*Gennemprøvet i Produktion 3 Aar
Kapacitet: 60—250,000 Tørv pr. Dag*

Fremstilles og forhandles af

Johs. Mikkelsen, Fabrikken „Hjerm“
Kjellerup = Telefon 49

*Alle Maskiner til Tørvefabrikation fremstilles
Komplette Tørveværker projekteres og anlægges*

FORLANG TILBUD

Aktieselskabet

Brødrene Brincker

Greisdal Hammerværk pr. Vejle

Grundlagt 1867

Specialitet: Tørvegrebe, Tørvespader, Drænværktøj,
Lyngleer.

Alle Slags Grebe, Forke, Spader, Roehakker,
Høstleer og Haveredskaber leveres med fuld
Garanti.

AEROLIT
DANSK SIKKERHEDSPRÆNGSTOF.

Hedeselskabets Tidsskrift

Nr. 4

15. Marts 1943

64. Aarg.

Indtrædende Medlemmer indtegnes hos Selskabets Forretningsførere. Medlemsbidraget er enten aarlig mindst 5 Kr. eller en Gang for alle mindst 100 Kr. Større Bidrag modtages gerne. Korrespondancer og Afhandlinger bedes sendt til Hedeselskabets Hovedkontor, Viborg. Tidsskriftet udgaar ca. 15 Gange aarligt og sendes uden Vederlag til Selskabets Medlemmer. Annoncer bedes sendt til Hedeselskabets Hovedkontor, Viborg. Annoncepris 25 Øre pr. mm. Oplag 12,000 Eksemplarer.

Indhold: Hedeselskabets Forretningsførere. — Den kunstige Vanding. — Tørveproduktionen i 1943. — Reglerne for Statskassens Tilskud til Transport af Mergel og Jordbrugskalk. — Hundrede Aar er gaaet —. — Fra Plantningsforeningerne. — Fra Hedeselskabets Grundforbedringsvirksomhed. — Lyngen har bredt —. — Understøttelsesfondet for Hedeselskabets Tjenestemænd. — Litteratur: „Med Kaj Munk paa Jagt“. — Fra Gjesten Sogn. — Nye Plantagearealer. — Mindre Meddelelser.

Hedeselskabets Forretningsførere.

I Anledning af, at Hedeselskabets Forretningsførere for *Randers, Hadsten og Brørup* Distrikter, D'Herrer Amtsfuldmægtig *Jelvard*, Randers, fhv. Stationsforstander *N. W. Iversen*, Hadsten, og Gaardejer *S. P. Thygesen*, Nygaard, Brørup, har ønsket at afgive disse Hverv paa Grund af Alder, har følgende Herrer erklæret sig villige til at overtage de ledige Hverv, nemlig for Randers Distrikt: Hr. Bankdirektør *H. Eriksen*, Handelsbanken, Randers, for Hadsten Distrikt: Hr. Forstander *A. J. Jensen*, Den jyske Haandværkerhøjskole, Hadsten, og for Brørup Distrikt: Hr. Gaardejer *Kjems*, Gerndrup, Brørup.

I Anledning af Amtsfuldmægtig *Jelvards* næsten 30-aarige Arbejde for Hedeselskabet har Hofjægermester *Mourier-Petersen* som Formand for Hedeselskabets Repræsentantskab overrakt Hr. Jelvard et stort smukt Mindebæger i Sølv som Udtryk for Hedeselskabets Tak og Paa-skønnelse.

Den kunstige Vanding.

Gode tyske og svenske Erfaringer med Regnkanonen.

I de senere Aar har der jævnligt været talt om, at man her i Landet ogsaa burde interessere sig for de Forsøg, der i vore Nabolande, i Tyskland og Sverrig, har været gjort med Vanding ved Hjælp

af saakaldte »Regnkanoner«. I Folketinget har Folketingsmand *Laust Nørskov* for et Aarstid siden fremdraget Sagen og peget paa, at man herhjemme burde være opmærksom paa de betydelige Fordele, der maatte kunde opnaas ved en passende Kombination af Afvanding og kunstig Vanding. I de tørre Foraarsmaaneder, hvor hver Vanddraabe, der kan tilføres Markerne, er af den største Værdi for at faa Afgrøderne i tidlig og kraftig Vækst, vilde en passende Vanding sikkert kunde bære endda ret væsentlige Omkostninger.

I Tyskland er man naaet meget vidt paa dette Felt, og har naaet Resultater, som viser denne kunstige Vandings Berettigelse. Forsøgs-eksemplerne er udført under officiel Kontrol og hentet fra alle Former for Agerbrug paa saavel sandet Jord som tungere Jord, saaledes at man har en virkelig Oversigt over det Merudbytte, som kunstig Vanding kan give ved de forskellige Afgrøder.

Man er naaet saa vidt, at man har opstillet Skemaer for, hvor meget Vand, der skal tilføres de og de Marker af den og den Kvalitet med de og de Afgrøder. Tidligere hævdede de tyske Landmænd altid: »Ingen Vanding uden Afvanding«, men med det nye kunstige Vandings-system giver rigtig Vanding intet Overskud af skadeligt Vand. Man anvender netop den Vandmængde, der er nødvendig lige i Øjeblikket for at holde den bestemte Afgrøde i fuld Vækst.

Vandingshyppighed og Vandmængde afhænger som nævnt af Afgrødeart og Jordbundens Beskaffenhed.

Som bekendt har hver Planteart sit særlige Tidsspunkt, hvor Behovet for Tilførsel af Vand er størst, og de tyske Eksperter opgiver dette saaledes:

Korn: 14 Dage til 3 Uger før Kornet kommer op og naar Kornet skri-der igennem.

Kartofler: Ved Begyndelsen af Blomstringen og under hele denne Periode.

Sukker- og Foderroer i 70—120 Dage efter at Planterne er kommet op.

Luzerne, Kløver og Enggræs: 14 Dage før hver Afgræsning eller Slaaning.

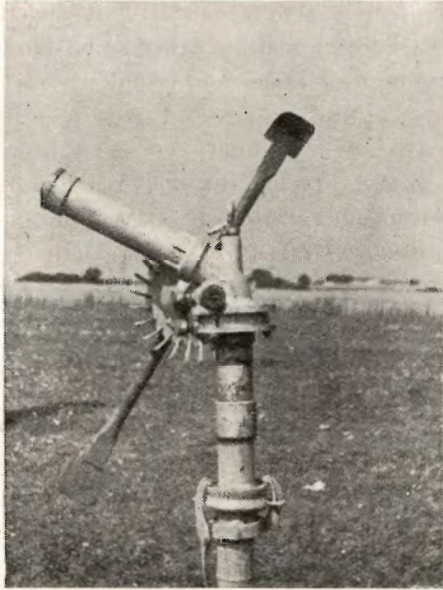
Vedvarende Græsmarker: Under hele Vækstperioden.

Det gælder saa om at tilpasse den kunstige Vanding efter Vejr- liget, saaledes at Planterne altid fuldt ud udnytter Tilførslen og intet gaar til Reserver i Jorden, d. v. s., at man aldrig maa give Korn- og Rodfrugtafgrøderne mere end 15—30 mm kunstig Vanding ad Gan- gen, og de vedvarende Græsmarker ikke mere end fra 4—15 mm.

Erfaringerne har tillige vist, at den kunstige Vanding virker bedst, naar Vejret er overtrukket, under let naturlig Regn, eller tidlig om Morgenen, i Eftermiddags- og Aftentimerne eller om Natten, ligesom

man ogsaa maa paase, at man ikke giver for store Vandmængder paa for kort Tid.

De tyske Forsøg har fastslaaet, at Valget af det rigtige Tidspunkt for Vanding er mere vigtig end Vandmængden. Naar først der har vist sig Tørkeskader, er det for sent at redde Afgrøderne igennem ved Vanding til største Høstudbytte. Men det er jo netop ogsaa Tørke-

En Spreder.

skader, at Vandingen skal sættes ind imod. Det fremhæves ogsaa gennem Forsøgene, at det gælder om at udarbejde en nøje Vandingsplan, der tager alle Forhold, Vejrlig, Afgrøder og Jordbund i Betragtning. Det er en saadan Plan, der skaber Mulighed for rettidig og rigtig Vanding, saa man undgaar den Vanding med paafølgende Overmaal af Fugtighed, der kan være ligesaa skadelig til det urigtige Tidspunkt som for megen Tørke.

Hvori bestaar den kunstige Vanding.

Herhjemme har man i adskillige Aar kendt til naturlig Vanding. Det skete og sker ved Hjælp af Vandingskanaler, hvorfra Vandet ledes ud over lavere liggende Arealer i Overrislingsanlæg, saaledes som navnlig Hedeselskabet udbyggede Systemerne langs de jyske Aar i Tiden 1868—1890.

De kunstige Vandinger kan derimod deles i 3 Former, hvoraf de to har været kendt herhjemme tidligere, nemlig almindelige Vandings-

anlæg, hvor Vandet blot pumpes op paa Arealerne, og den saakaldte Skinnervanding. Af den første Gruppe har Hedeselskabet i Aarene 1887—1925 gennemført 9 Anlæg (1320 ha), medens der, saavidt det er bekendt, ikke af Hedeselskabet er gennemført Skinnervandinger.

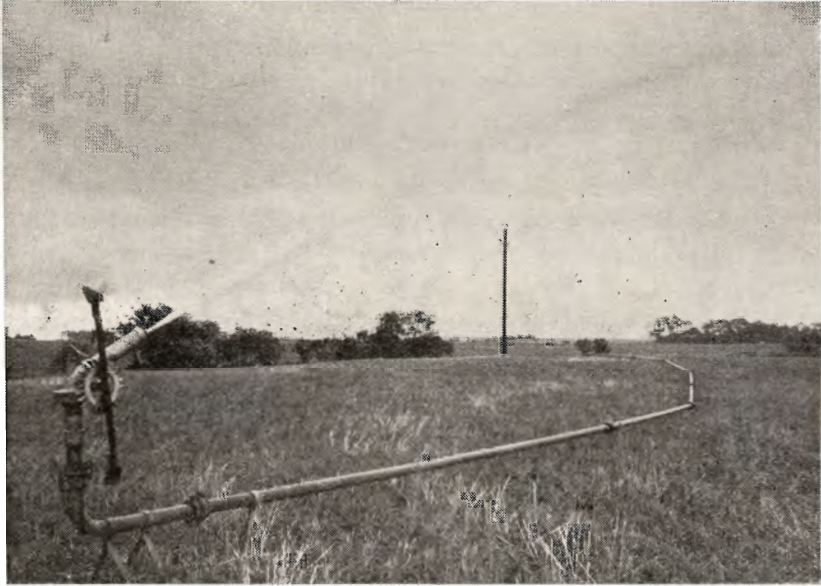
Det nye System med Regnspreder er bygget op efter helt ændrede Metoder. Ved Hjælp af en Pumpe føres Vandet under højt og konstant Tryk til en Spreder, der roterer, hvorved Vandstraalen sendes ud over et cirkelformet Areal, hvis Størrelse er afhængig af dels det Tryk, Vandet føres frem til Sprederen med, og dels Størrelsen af Sprederens Mundingaabning. Sprederen er konstrueret saaledes, at Vandet slynges ud i meget findelt Form og fordeles ensartet over hele det Areal, Vandingen er beregnet til at række over. Vandet slynges ret højt til Vejrs og de fine Vanddraaber iltes meget kraftigt under deres Passage gennem Luften. Draabestørrelsen kan ved Variation af Dyseaabning eller Vandtryk tilpasses efter de Kulturer, der skal vandes. Dette Forhold er af allerstørste Betydning, idet f. Eks. for store Draaber vil kunne ødelægge spinkle og sarte Planter.

Et af de tyske Systemer, f. Eks. det, der her i Landet repræsenteres af Mannesmanns Anlæg for kunstig Regn, har Regnspredere, der er konstrueret med Mundingstykker fra 6 mm helt op til 54 mm. For en Spreder paa 6 mm anvendes et Vandtryk paa $1\frac{1}{2}$ til 2 Atmosfæres Tryk, hvorved Vandforbruget er ca. 1,8 Kubikmeter pr. Time, Sprederadius er ca. 15 m, d. v. s. en Flade paa ca. 800 Kvadratmeter, som derved pr. Time kan tilføres ca. 2,6 mm Vand over hele Fladen. Den største Aabning paa 54 mm arbejder med fra 8,5—13,5 Atmosfæres Tryk og bruger fra 320—400 Kubikmeter Vand pr. Time, hvorved Sprederadius er fra 90—115 Meter, saaledes at der kan tilføres fra 12—9,6 mm Vand pr. Time til et Areal paa 26 000—41 500 Kvadratmeter. Ønsker man at gennemføre Vanding med Regnspreder for et bestemt Areal, sikrer man sig Adgang til tilstrækkelig Vand, anskaffer en egnet Pumpe af passende Størrelse og lægger derpaa let transportable Rørledninger ud over Arealet og disse afsluttes med en Spreder af den nødvendige Størrelse. Rørledningerne er meget lette. De er konstruerede saaledes, at de meget simpelt og hurtigt kan kobles sammen, hvorved Flytningen fra Sted til Sted kan ske uden større Besvær. Af hosstaaende Billeder fremgaar det ret klart, hvorledes Systemet virker.

Drejer det sig om Anlæg for kunstig Regn til store Arealer, lægges der f. Eks. Staal-muffersjordsledninger ud over Arealet og med passende Mellemrum anbringes der Aftapningssteder (Hydranter), hvortil de lette transportable Rør ved en Hurtigkobling kan tilsluttes og føre Vandet ud til Regnsprederne.

Svensk Interesse for Vanding.

I Sverrig har man flere Steder i Skaane beskæftiget sig med kunstig Vanding med »Regnkanon« omtrent efter samme Systemer som i Tyskland. I Källby og Høje ved Lund har man saaledes opnaaet Statsstøtte til et Vandingsanlæg, hvor man over ret betydelige Arealer udnytter Kloakvandet fra Lund, efter at det dog først har passeret et Rensningsanlæg.

En Spreder i Virksomhed ved Ringsted.

I Källby er Vandingsanlægget udbygget over et 800 Meter bredt Bælte, der er ca. $\frac{1}{2}$ Mil langt og altsaa omfatter ca. 400 ha. Kloakvandet, der er rensat paa forskellig Maade og behandlet, saa det stadig holdes frisk, føres i en Kanal langs Arealet, der skal vandes, og for hver 250 Meter er der faste Aftapningsstationer. Med forskellige større og mindre transportable, elektrisk drevne Pumper foretages saa Vandingen. Der anvendes Pumper paa henholdsvis 38 og 47 HK. Den mindste Pumpe giver f. Eks. med 6 Atmosfærers Tryk ca. 19 Sekundliter og fordeler Vandet over et Areal paa ca. 10 000 Kvadratmeter. Det bliver omkring 7 mm pr. Time.

I Forbindelse med dette Vandingsanlæg er der anlagt en meget interessant og omfattende Forsøgsvirksomhed. Sveriges Utsædesfor-
 ening i Svalöv arbejder med Forsøg med de forskellige Landbrugs-
 afgrøder og Lantbrukshøgskolan i Ultuna og Statens Trädgårdsfor-
 søk i Allnarp har sideløbende Forsøg med andre Plantevækster.

I Borstahusen har en Landmand nylig gennemført et Vandings-

anlæg, der omfatter 55 Tdr. Ld. Fra den nærliggende Saxaaen ledes Vandet med naturligt Fald gennem en Kanal til en Brønd midt paa Ejendommen. Herfra pumpes Vandet ud i Ledninger, som tilsammen udgør 350 Meter. Med jævne Mellemlum findes Koblinger til Spredere eller »Kanoner«, og de to Spredere — ogsaa efter tysk Mønster — flyttes efterhaanden fra Sted til Sted. Hver Spreader kan give ca. 10 mm pr. Time over et Omraade paa 120 Meter i Diameter. Vandingsanlægget er her indrettet paa en tidligere vanrøgtet Ejendom, og nu er Resultatet, at der høstes 2 Afgrøder af Gartneriprodukter hver Sommer. Samtidig med Vandingen udsprøjtes nu og da Tørvemel, saaledes at der derved tillige tilføres Gødning. Anlægget har kostet ca. 20 000 Kr.

Anlæg herhjemme.

Det første Anlæg herhjemme for kunstig Regn med Regnspredere er blevet udført efter det tyske *Mannesmann*-System, og er projekteret og leveret af A/S Mannesmann i Samarbejde med Professor ved den tekniske Højskole, *J. T. Lundbye*, og Mejeriernes Maskinfabrik. Anlægget er blevet udført paa Skovvang Mejeri pr. Skee ved Ringsted. Der vandes her ca. 4 ha med Spildevand fra Mejeriet. Dette Anlæg er konstrueret til at kunne udsprøje et Døgns Spildevand eller ca. 30 m³ paa ca. 2 Timer. Der anvendes en Regnspreder, der er dimensioneret saaledes, at den kan yde en Regnmængde, der svarer til 5,3 mm Regn pr. Time. Til Oplysning kan nævnes, at 10 m³ Vand pr. ha svarer til en Regnmængde paa 1 mm. Anlægget er udlagt til Gartneribrug.

Et andet Anlæg er for Tiden under Udførelse paa en større Herregaard paa Fyn, hvor Arealet, der skal vandes, andrager ca. 8 ha, ogsaa til Gartneribrug.

Omkostningerne ved disse Anlæg kan ikke paa nuværende Tidspunkt opgives, men det er jo givet, at de navnlig under de nuværende Forhold ikke er helt ringe, ligesom der jo ogsaa for Tiden er visse Leveringsvanskeligheder.

I Tyskland er der iøvrigt et stort Antal Firmaer, der fremstiller Vandingsanlæg, saaledes Hüdig-Regenanlagen, Lanninger Regenanlagen og Perrot-Regnerbau.

I en Afhandling i Fjor Foraar har Ingeniør *Ebert*, Slagelse, opgivet, at man ved de tyske Forsøg for Markafgrøder har konstateret 20—60 % Merudbytte for Kornsorterne, 70—80 % for Sukkerroer, 80—100 % for Foderroer, 60—120 % for Kartoffler og 100—150 % for Lucerne, uden at man dog derfor kan sammenligne direkte med danske Forhold.

I Sverrig mener man at kunne paaregne et gennemsnitligt Merudbytte paa ca. 30 % i de Egne af Landet, der har et Middelbehov for Vandning.

Angaaende Saasæden i 1943.

I 12 Aars Forsøg med Afsvampning af tilsyneladende sund Saasæd blev **Kærneudbyttet** i de 48 % af Forsøgene **forøget med 210 kg Byg og 140 kg Havre.**

I Gennemsnit af alle Forsøgene var Merudbyttet 100 kg Byg og 60 kg Havre

Det er altsaa en god Forretning at afsvampe Saasæden.

De to danske Afsvampningsmidler.

Sanagran V

og

Sanagran T

(Vaadafsvampning)

(Tørtafsvampning)

faas hos vore Forhandlere over hele Landet.

Det danske Gødnings-Kompagni A/s

Tørvepresseren „RIMAS“

Model 1943 med mange nye Forbedringer, uovertruffen i Produktionsevne og Driftssikkerhed.

Tørvevogne og Brædder, Ælteværker, Motorer og Traktorer, Generatorer til Dieselmotorer og Traktorer.

Forlang Referencer og Tilbud samt alle øvrige Oplysninger hos Deres Forhandler eller direkte hos

**Ringsted Jernstøberi
& Maskinfabrik A/s**

Indgiv Deres Bestilling i god Tid.
Telf. Ringsted 48.

Brug **RANDERS**
RØR

Spedalsø

Cementvarefabrik.

R. Jensen. — Indeh. J. Jensen.
Tlf. 504. **Horsens.** Tlf. 504.

Imprægnerede Rør
efter Ingeniørfor-
eningens Normer.
Drænrør i forsk. Di-
mens. fra 10-50 cm.
— Brøndringe. —

FORLANG TILBUD.

Sydvestjyske Teglværkers Salgskontor

Telefon 58

Ølgod

Telefon 58

Vore anerkendte - RØDE DRÆNRØR -

føres altid paa Lager fra 2" til 8".
Tilbud til Tjeneste.

A/S Gammelgaard Teglværk,
Skive.
Telefon 187.

Drænrør.

Røde Drænrør fra 2"—8" altid paa Lager. Forlang Tilbud.

1/8 Aalborg Teglværker.
Vesterbro 58. Telf. 24 & 305.

HØJSLEV TEGLVÆRKER A/S

leverer

PRIMA, RØDE DRAINRØR

i Størrelse fra 2 til 15 Tommer.

Indhent Tilbud.

Tlf. Højslev 3.

Bjerringbro Cementvarefabrik

ved Th. Petersen
Telf. 111, Bjerringbro

Alle Δ -mærkede Rør
Imprægnerede
og uimprægnerede

Stort Lager
Altid leveringsdygtig

Røde Drænrør

indtil 16" Diameter.

A/S Høvslev Teglværk

pr. Ulstrup.

Telefon 67 Ulstrup.

J. C. HALVORSEN Kroghsgades Cementstøberi AARHUS

Kontor: Dannebrogsgade 20
Telf. 5019—5020

Imprægnerede Cementrør, anerk. af
Autoriteterne som fuldstændig
Erstatning for glass. Lerrør.
Monierrør. Maskinstampede
Rør. Brøndringe.
Dagens billigste Pris.
— — Forlang Tilbud. — —

Hornbæk Cementvare- og Mørtelfabrik

Marius Ødum

Telefon 400 Randers

Kun Δ -mærkede
Varer føres

Største Lager

Bedste Kvalitet

Forlang Tilbud

RØDE DRÆNRØR

TAGSTEN

MURSTEN

Kählers Teglværk

Korsør

Nivaagaards Teglværk.

Telf. Nivaa Nr. 9. Nivaa St.

Drænrør i alle Dimensioner
fra 2" til 15". — Lerrør med
og uden Muffe fra 6" til 15"

— Forlang Tilbud. —

TJÆREBORG CEMENTSTØBERI

F. CHR. JENSEN

— Telefon 21 —

Imprægnerede Cementrør efter In-
geniørforeningens Normer. —
Monierrør i forskellige Di-
mensioner fra 50—125 cm.
Forlang Tilbud.

Petersværk Cementvareindustri

Telefon 1055 — Nørresundby

Δ Betonrør efter dansk Ingeniørforenings Normer

Vibrerede Monierrør — — Imprægnerede Rør

Røde - 1 1/2" - 12" - Drænrør.

Forlang Tilbud.

Akts. Frederiksholms Tegl- & Kalkværker.

Vesterbrogade 12 — København V. — Central 282.

Midtjydske Teglværkers Salgskontor

Telefon Skive 1030

S. m. b. A.

Telefon Viborg 1330

Alle Størrelser i Drænrør leveres

I Sverrig har bl. a. Skogs- og betesvårdsforeningen i Malmøhus Len optaget Arbejdet med den kunstige Vanding paa sit Program og venter sig en hel Del af Fremtiden. Ogsaa den kendte Professor *Flodqvist* i Sverrig er gaaet ind for et positivt Arbejde for Sagen.

Selvom Tiden vel ikke tillader store Forsøg herhjemme med dette højst interessante nye Emne i Landhusholdningen, er det dog givet, at alt hvad der fremkommer om Sagen vil blive fulgt med den mest vaagne Interesse i vide danske Kredse, eftersom Forholdet stadig er det samme, som da de første Vandingskanaler anlagdes for 100 Aar siden rundt i Jylland, at den største Fare for Høsten paa de magre jydsk Jord er svigtende Regn og deraf følgende Udtørring af Agrene.

Tørveproduktionen i 1943.

I Hedeselskabets Tidsskrift Nr. 2 bragte vi den fuldstændige Ordlyd af den nye Tørveordning for 1943. Hovedprincippet i denne Ordning var at stimulere Produktionen for indeværende Aar ved noget højere Maksimalpriser, saaledes at Forskellen mellem Priserne i Jylland og paa Øerne i nogen Grad udlignes og ved at yde Producenterne et Tilskud paa 2 Kr. pr. Ton pr. produceret Ton i Jylland og 1 Kr. i det øvrige Land. Naar Stigningen i Maksimalpriserne og Tilskudet til Producenterne i Jylland er større end paa Øerne, skyldes det, at Maksimalpriserne i Jylland hidtil har ligget 3 Kr. under Priserne i det øvrige Land. Denne Forskel var oprindelig betinget af en formodet højere Arbejds løn og dyrere Læggeplads paa Øerne end i Jylland. Da man ikke mere mener, at denne Forskel er til Stede, er man i det væsentlige gaaet bort fra Forskel i Maksimalpriser paa den ovennævnte Maade.

De kommunale Brændselsnævn har nu modtaget det Materiale, som skal anvendes ved Fordelingen af Statstilskudet til Tørveproduktionen. Tørveproducenterne skal i 2 Eksemplarer udfylde en Erklæring, der bl. a. skal indeholde Oplysninger om Læggepladsens Størrelse og om den planlagte Produktion i Sæsonen 1943, bortset fra Tørv, der anvendes i egen Husholdning eller Erhvervsvirksomhed, til hvilken Produktion der ikke gives Statstilskud.

Blanketterne skal i udfyldt og underskrevet Stand tilbageleveres Udvalgene inden den 15. April. Naar Udvalgene har modtaget Ansøgningerne, skal de kontrollere Rigtigheden af Andragernes Oplysninger, herunder navnlig Størrelsen af den opgivne Læggeplads.

Efter Sæsonens Afslutning og senest den 1. Oktober 1943 skal samtlige Producenter, der inden 15. April har ansøgt om Statstilskud, overfor Brændselsudvalgene paa Tro og Love opgive Størrelsen af den samlede Produktion, der skal dokumenteres af Producenterne ved Kvitteringer, Fakturaer, Udskrift

af Bøger. Blanketter hertil vil senere blive tilsendt Brændselsudvalgene, ligesom der paa samme Maade senere vil blive tilsendt Udvalgene Skemaer til Brug ved Andragender om Statstilskud til Vinterstakning eller Skuring af Tørv, produceret i 1943.

Det viste sig i Fjor, at Vejene til en Række af de større Mosebrug og navnlig til Brunkulslejerne led meget under den stærke Nedbør i Forbindelse med den store Trafik paa disse Veje, og i den Anledning udsendte Trafikministeriet den 1. December 1942 et Cirkulære til Amtsraadene, hvori det paalagdes disse at foranledige uopholdelig Istandsættelse af saadanne vigtige Adgangsveje. Hvor Sogneraadene skulde undlade at bringe saadanne Veje i tilbørlig Stand, paalægges det Amtsraadene at lade saadanne Arbejder udføre for vedkommende Sognekommunes Regning. Den 17. Februar har Finansudvalget derefter tiltraadt en Bevilling paa 1 Million Kroner til Vedligeholdelse og Istandsættelse af Adgangsveje til Mosebrug og Brunkulslejer.

— — —

Den nye Tørveordnings Bestemmelser er blevet modtaget med Tilfredshed i alle Kredse af Producenter, og der er ingen Tvivl om, at der vil blive sat alle disponible Kræfter ind i Mosebrugene i den kommende Sæson.

Den milde Vinter synes yderligere at muliggøre en tidlig Igangsættelse af Produktionen. I 1940 kom Produktionen i Gang noget efter 1. April, i 1941 sidst i April og i 1942 mange Steder først noget ind i Maj, men i Aar tyder alting paa, at de fleste Virksomheder vil være i Gang senest 1. April. Da det er en almindelig Regel, at de bedste Tørv leveres fra Moserne i Juni og Juli, altsaa først i Sæsonen, ser det altsaa ogsaa her ud til, at Vejret begunstiger en stærkt øget Produktion i Forsæsonen.

De forskellige Fabrikanter af Tørveværker oplyser paa given Foranledning, at de ogsaa i Aar har meget store Ordre paa nye Tørveværker, omtrent svarende til i Fjor, og da man kan regne med, at de fleste gamle Værker ogsaa vil blive udnyttet fuldt ud i Aar, betyder dette, at en lang Række nye Virksomheder vil komme i Gang og at adskillige gamle vil blive udvidet.

I 1940 produceredes der 2,5 Mill. Tons Tørv, i 1941 4,7 Mill. Tons og i 1942 4,8 Mill. Tons. Naar der forleden fra officiel Side udtaltes Forventning om en meget stor Produktion i 1943, skulde alle Forudsætninger for en saadan Produktion ogsaa synes at være til Stede.

De Beløb, der fra Statens Side er bevilget som Tilskud, andrager ialt 10,5 Mill. Kroner, fordelt med 6 Mill. Kroner til jyske Producenter, 2 Mill. Kroner til Øernes Producenter og 2,5 Mill. Kroner til Vinterstakning af Tørv.

has

Reglerne for Statskassens Tilskud til Transport af Mergel og Jordbrugskalk.

For det kommende Finansaar (1943—44) har Ministeriet tiltraadt, at Fragttilskudet til Transport af Mergel og Kalk beregnes efter følgende ændrede Regler:

- 1) Baadtransporten. Til Transport pr. Baad ydes samme Tilskud som til Transport paa Trafikbane, nemlig $\frac{7}{10}$ af Forskelsfragten.
- 2) Kalktransporten. Tilskudet til Transport af Kalk beregnes efter samme Regler som Tilskud til Transport af Mergel, saaledes at Modtagerne betaler en Minimumsfragt af 6 Kr. pr. 10 000 kg + $\frac{3}{10}$ af Forskelsfragten.
- 3) Tilskud til Transport pr. Bil ydes med et Beløb af 25 Øre pr. t pr. km, dog højst $\frac{4}{7}$ af den virkelige Udgift. Dette Tilskud ydes til Transport af Mergel og Kalk fra Station eller Havn til Forbrugsstedet, hvor dette er beliggende over 4 km fra Station eller Havn.
- 4) Tilskud til Transport pr. Bil direkte fra Lejet beregnes som under 3 anført, men Tilskud ydes dog ikke, hvor Forbrugsstedet er beliggende indenfor en Afstand af 2 km eller derunder fra Lejet. Er Afstanden over 2 km, beregnes Afstanden fra Lejet.
- 5) Der kan i Finansaaret 1943—44 ses bort fra Bestemmelsen om, at Andragende om Fragttilskud skulde have været indsendt inden 1. Januar.

Det er en Forudsætning for Gennemførelse af foranførte Ændringer, at disse ikke maa medføre Overskridelse af de Beløb, der paa Finansloven er bevilgede til Transport af Mergel og Jordbrugskalk.

Eksempelvis anføres Beregning af Fragttilskud, hvor Mergelen er transporteret pr. Bane, og hvor Afstanden fra Station til Forbrugsstedet anslaaes til 15 km.

Banefragt pr. 10 t	90,00 Kr.
Modtagerne betaler	6,00 »
	84,00 Kr.
+ $\frac{3}{10}$ af Forskellen	25,20 »
Fragttilskud (Banetransport)	58,80 Kr.
Modtagerfragt	31,20 »

Foruden det anførte Fragttilskud kan endvidere ydes et Transporttilskud paa

$$15 \text{ km} \div 4 = 11 \text{ km} \times 2,50 \text{ Kr.} = 27,50 \text{ Kr.}$$

Hvor der ønskes Tilskud til Transport pr. Bil, skal Regningen over Kørsel indsendes sammen med Fragtbrevene, og der kan kun ydes Tilskud til Biltransport, hvor denne er foregaaet ved lejet Hjælp.

Det danske Hedeselskabs Mergelafdeling i Februar 1943.

J. P. Olesen.

Hundrede Aar er gaaet —.

I Aaret 1843 fik en Englænder ved Navn John Read Sølvmedaille paa en Udstilling i Derby for en Maskine til Fremstilling af cylindriske Lerrør — Drænrør.

Med Opfindelsen af denne Maskine begyndte Indførelsen af den Afvandingsmetode i Landbruget, som man betegner med Ordet Dræning, og hvormed man nu forstaar underjordisk Vandafledning gennem Ledninger af Drænrør.

Fremkomsten af Drænrør vakte hurtig almindelig Opmærksomhed, saaledes udførtes i 1846 det første Dræningsanlæg paa Fastlandet ved Paris, og omkring 1850 udførtes de første Dræningsanlæg her i Landet.

Det kgl. danske Landhusholdningsselskab gav Rejsestipendium til flere unge Landmænd, for at disse kunde gøre sig bekendt med Dræningen i Skotland, og i Aaret 1852 lod Selskabet offentliggøre et Par Vejledninger i Dræning, nemlig »Om Dræning eller Jordudtørring med underjordiske Rør« af I. N. Hofman (Bang) samt en Oversættelse af L. Vincents Skrift: «Die Drainage deren Thorie und Praxis», men forinden var der samme Aar udkommet et mindre Skrift »Praktisk Anvisning i Draining samt til Drænrørs Fabrikation« af Civilingeniør E. C. Hansen, og dette Skrift er saaledes det første selvstændige Skrift om Dræning i vor Litteratur.

I. W. Hofman (Bang) og E. C. Hansens Skrifter har sikkert ikke, selv her i Landet, faaet nogen større Udbredelse eller Betydning som Vejledninger i Dræningsarbejders Udførelse, men derimod fik Vincents Skrift, der i hvert Fald i Europa fik grundlæggende Betydning for Dræningens Teori og praktiske Udførelse, ogsaa stor Betydning og Udbredelse her i Landet og Bogen udkom i flere Oplag.

I Forordet til E. C. Hansens Skrift findes et Afsnit, der sikkert giver et godt Billede af hvorledes man herhjemme saa paa den ny Afvandingsmetode, men ogsaa af hvordan Afvandingsforholdene var paa den Tid, han skriver: »Vel har enkelte intelligente Landmænd gjort Forsøg med det nye engelske System for Vandafledning (Draining) og derved opnaaet gunstige Resultater, men Flertallet er endnu ikke bekendt med Nyttens af et saadant Anlæg, eller lader sig afskrække af Bekostningen herved, og idet man trøster sig med, »at den engelske Metode ikke passer for vore Forhold«, lader man Vandet selv bane sig Vej, og man mener at have gjort meget, naar man har gennemgravet

Jorden med aabne Grøfter, der dog sjælden er til væsentlig Nytte og ikke bringer den Fordel, der opnaas ved underjordiske Afvandringsrør (Drains), naar de ikke er anbragt med behørig Hensyn til de lokale Forhold.«

O. Vind.

Fra Plantningsforeningerne.

Nr. Rangstrup Herreds Plantningsforening

havde forleden Generalforsamling i Agerskov. Formanden, Gaardejer *Søren Knudsen*, Galsted, oplyste, at Foreningen i 1942 har haft 125 Modtagere, som ialt har faaet 67 000 Naaetræer og 13 000 Løvtræer. Til 1943 er bestilt 65 150 Naaetræer og 12 300 Løvtræer. Regnskabet balancerede med 3331 Kr. og sluttede med en Kassebeholdning paa 3056 Kr., hvilket var en mindre Tilbagegang fra i Fjor. Til Plantagen ved Branderup havde man faaet 205 Kr. i Statstilskud.

Endvidere oplyste Formanden, at man indenfor Bestyrelsen havde vedtaget at tildele tre af Tillidsmændene, nemlig *Jes Petersen*, Stenderup, *Anton Gøgh*, Neder Jersdal, og *Chr. Brink*, Bevtoft, der hver især havde udført et stort Arbejde indenfor Plantningssagen, hver en Sølvske. Videre oplyste Formanden, at der af Det flyvende Korps i 1942 var gravet 135 km Rende, gravet 50 459 Huller og plantet 326 967 Træer. Dette Arbejde havde kostet 56 682 Kr. med Gravning og Planter. Ialt var der nu af Det flyvende Korps gravet 397 km Rende med 120 000 Huller og plantet 651 304 Planter, der ialt har kostet 156 459 Kr., et Arbejde, der med Tiden vil komme til at præge Egnen. Desværre havde det knebet med Folk, men med det Tempo, der var paa for Tiden, vilde det tage endnu 4—5 Aar, inden man var færdig med at plante indenfor Foreningens Omraade.

Beretning og Regnskab godkendtes enstemmigt.

Søren Knudsen blev enstemmigt genvalgt som Medlem af Bestyrelsen. Skovrider *Fromsejer*, Skærbæk, udtalte sig om Spørgsmaalet om Knapheden af Planter, og tilraadede Folk, der vilde have plantet, at bestille disse senest i August Maaned.

Fra Hedeselskabets Grundforbedringsvirksomhed.

Fra Distriktskontorerne under Hedeselskabets Mose- og Engafdeling foreligger der en Opgørelse over Arbejdet i Februar Maaned 1943.

Det fremgaar heraf, at der i Maanedens Løb er fuldført 336 Arbejder omfattende 1595 ha til en samlet Overslagssum af 1 046 335 Kr. Heraf var 315 Drænings- og Kultiveringsarbejder omfattende 1176 ha (Overslagssum 875 485 Kr.) og 21 Vandløbsreguleringer med et interesseret Areal paa 419 ha (Overslagssum 170 850 Kr.).

Derudover er der i samme Maaned ved samtlige Distrikter færdigprojekteret og tilstillet Rekvirenterne 562 Arbejdsplaner omfattende

2051 ha til en Overslagssum af 1 918 726 Kr. Heraf var 538 Drænings- og Kultiveringsplaner omfattende 1655 ha (Overslagssum 1 665 856 Kr.) og 24 Vandløbsreguleringer med et interesseret Areal paa 396 ha (Overslagssum 252 870 Kr.).

N. B.

Lyngen har bredt —.

Forleden fyldte den kendte Plantningsmand *Niels Thøgersen*, Lindknud 80 Aar. Ved Festen for ham havde Niels Thøgersens ældste Søn skrevet nedenstaaende smukke Sang som en Hyldest til Faderen:

Lyngen har bredt gennem Sekler sit Tæppe
Mil efter Mil over Jydernes Land.
Storladent Syn — man forglemmer det næppe:
Lyng, og kun Lyng, indtil Synskredsens Rand.
Sagn gaar om Kamp mellem Hede og Skov —
Skoven af Menneskehænder blev svækket,
Lyngen skød frem, spurgte ingen Forlov,
kæmped' til Skoven var stækket.

Lyngen den brune — for fredløse Skare
Fristed den blev — den gav Rede til Fugl,
Hule til Ræv, gemte Hugorm og Hare —
Stimænd vel ogsaa i Heden fandt Skjul.
Gulsandet slynger sig Vognenes Spor,
Lærken slaar højt imod Himlen sin Trille,
Gøgen den kukker i Fuglenes Kor —
ellers er alting saa stille.

Hvilende trygt i Aarhundreders Vælde
Lyngen behersker den barske Natur,
taaler ej Græs — ej den ringeste Nælde,
langsomt forøder den gamle Kultur.
Nytid med stærkere Kraft bryder frem;
Ilden og Ploven — for dem maa den vige.
Brudt er for evigt den lyngbrune Bræm —
atter gror Skov i dens Rige.

Fyrren og Granen saa unge, saa spæde
plantet i Lyngblomsters skærmede Læ.
Jorden gav Grokraft og Himlen gav Væde,
langsomt de ranked' sig — Træ stod ved Træ.
Trindt møder Øjet Forvandlingens Tegn,
atter Kulturen har Magt over Sandet;
Mile af Granskov og Mile af Hegn
luner, forskønner os Landet.

Storværk er skabt. — Af den goldeste Hede
sejgt er med Snille og Flid tryllet Muld.
Græsgang og Kornmark og Blomster og Bede;
Tusinde Hjem giver Brød, skaber Guld.
Solskinnets Strejf over grønnende Vang,
nyskabte Marker gror frem bag ved Ploven,
Stilheden brudt under Arbejdets Sang.
Højt synger Lærken foroven.

E. T.

UNDERSTØTTELSESFONDET FOR HEDESELSKABETS TJENESTEMÆND.

Fondet blev oprettet den 13. August 1907. Fondets Formaal er at understøtte særlig uheldigt stillede Enker eller Børn efter afdøde Tjenestemænd og særlig uheldigt stillede Tjenestemænd eller forhenværende Tjenestemænd. Fondet opretholdes og forøges af de Midler, der ifølge Hedeselskabets Forsørgelseskasses Vedtægter tilfalder det, samt ved frivillige Gaver. I Henhold til Fondets Vedtægter har der for Aarene 1943—44—45 været afholdt Valg af et Medlem til Bestyrelsen. Bogenholder E. Jensen blev genvalgt.

Regnskab for 1942.

Indtægt.

Beholdning fra 1941	Kr. 3.689,85
Direktør S. Oppenheim, København, Gave	» 300,00
Foreningen af Hedeselskabets Tjenestemænd, Bidrag for 1941	» 100,00
Forsørgelseskassen, Fru L. Skovborg Petersen, Viborg	» 535,78
do. Aspr.V. Nielsen, Djursland Pltg.	» 320,24
Hedeselskabet, Provision for nye Medlemmer i 1942 . .	» 167,50
Renter	» 2.204,69
Udtrukne Obligationer, 6. og 7. Serie, 4 ¹ / ₂ %	» 9.000,00
	Kr. 16.318,06

Udgift.

Udbetalte Understøttelser	Kr. 2.850,00
Indkøb af Obligationer, 8. Serie 4 ¹ / ₂ %	» 9.221,21
	Kr. 12.071,21
Kassebeholdning pr. 31. December 1942	Kr. 4.246,85

Obligationsbeholdningen pr. 31. December 1942 udgør:

Jydsk Landkreditforening, 5. Serie 4 %	Kr. 6.000,00
do. 6. Serie 4 ¹ / ₂ %	» 26.000,00
do. 7. Serie 4 ¹ / ₂ %	» 5.000,00
do. 8. Serie 4 ¹ / ₂ %	» 9.000,00
	Ialt Kr. 46.000,00

Viborg, den 8. Januar 1943.

J. Parbo.

J. P. Olesen.

Ernst Jensen.

Regnskabet er eftersat og fundet rigtigt. — Kassebeholdningen, 4246 Kr. 85 Øre, indestaar paa Indlaansbog Nr. 64 i Viborg Sparekasse. — Indskrivningsbevis for den opførte Obligationsbeholdning er forevist.

Viborg, den 11. Januar 1943.

Vilh. Lund.
Landsdommer.
Hedeselskabets Revisor.

LITTERATUR.

»Med Kaj Munk paa Jagt,«

(Nyt nordisk Forlag, 156 Sider) af Poul Hansen med Tegninger af Falke Bang.

En Bog om Kaj Munk tager man i Haanden og blader i, dikteret af Nysgerrighed vedrørende Personen og Mennesket Kaj Munk, og en Bog af Poul Hansen med Motiver fra jydsk Jagtmarker, fordi man venter en Indleven i Emnet, der kan bringe Læseren nogle gode Timer. Disse to vidt forskellige Forventninger honoreres begge fuldt ud.

En udenforstaaende kan næppe fortælle mere personligt om Kaj Munk, end det gøres her. I hver Linie føjes der et Led til Billedet af Manden, Jægeren, Digteren og Præsten Kaj Munk, saa man til slut siger til sig selv: Ja, netop saadan maa han være! Og som Jagtbog fra de vestjydske Klit- og Heedegne er Bogen ganske uovertruffen. Den er fyldt med Charme, man glædes, naar man læser den. Den rummer en Kærlighed til og Forstaaelse af Naturen, som gør den til en henrivende Oplevelse at læse. Selv Ikke-Jægere vil gennem den forstaa en Del af Dianas uskrevne Love —, de Naturens tavse Bud, der gør en Jæger til Jæger alle sine Dage, naar han først een Gang har hørt Urkokkens Svingfjer smelde over Lyngen, eller set Ræveungerne smutte i Grav, naar der blev fremmed Uro i Skumringen derude.

Mon ikke denne Bog er den af Poul Hansens snart mange Arbejder, der vil blive staaende længst. Den har alle gode Egenskaber.

S.

Fra Gjesten Sogn.

(Staushede Plantage — Anders Simonsen.)

Gjesten Sogn (Andst Herred) Vest for Kolding ligger i et Omraade, hvor øst- og vestjydsk Natur mødes. I Sognets Østparti omkring Røj og Ravnholt er Skov og tunge Jorder. Tager man mod Vest og Nord kommer man til sandede og sandmuldede Arealer, der er frugtbare undtagen mod Vest. Her træffer man paa Gjesten Kjær, der nu er opdyrket. I Nordvest var førhen Hedeland, men det meste af dette er nu opdyrket eller tilplantet. I 1925 var der i det 4264 ha store Sogn 83 ha Heder og Lyngbakker, 57 ha Tørvemoser og 522 ha Skov og Plantage. De store Plantningsarbejder begyndte i Sognet i 1880. Dette Aars 29. Januar stiftedes Aktieselskabet *Staushedes Plantage* ved et Møde i Store Andst, hvortil 63 Mænd fra Andst og Gjesten Sogne havde indbudt.

SKOVEJERE

Træart i enhver Sortering til Forarbejdning paa egne Anlæg. Spar Mellemandel, sælg direkte, vi køber Gran til Master, Tømmer, Kassetræ, Trældstræ, Eg, Bøg, Ask og Elm til ethvert Formaal.

Henvendelse enten til Hovedkontoret, Silkeborg, Telf. 424, eller
Bevtoft 50 — Vamdrup 53 — Fredsted 10 — Nr. Snede 58

Imprægneringsanstalten „SILKEBORG“ A/S,
Silkeborg, med sine forskellige Afdelinger er
det eneste Firma i Jylland, der køber enhver

Kaas- Briketter

Hovedforhandler:

Nordjyllands

Kulkompagni

Nørresundby

Telefon 4227 - 4228

Fabrik: Kaas
Telf. Kaas 11.

TØRV.

Gode Produktioner købes for kommende Sæson.

Importkompagniet I/S, Odense,

Nørrebro 91, Telf. 2140 (3 Ledninger).

Teglværkernes Salgskontor, Horsens.

S. M. B. A.

Telefon 1109.

Søndergade 37.

Drænrør — Mursten — Tagsten.

Aktieselskabet

AARHUUS PRIVATBANK

— stiftet 1871 —

Aarhus:
Hovedkontor.

København.
Nygade 1.

Aktiekapitalen & Reserver ca. 17 Mill. Kr.
hæfter til Sikkerhed for alle Indskud.

Aktieselskabet

Vejle Bolte- & Møtrikfabrik.

Grundlagt 1899.

Telefoner 2120.

Telegr.-Adr.:
Boltefabriken.

Alle Slags Bolte Skruer,
og Skinnespiger.

Leverandør til
De danske Statsbaner.

Lyskopi - Zinktryk

Aarhus Lys- &
Zinktrykanstalt

Frederikshallé 60, Aarhus

Ellidshøj Kridt- & Kalkværk

v/ C. M. Christiansen, Aarhus
Tlf. Ellidshøj 4 og Aarhus 7312

Fabrikation af Jordbrugskalk
samt Foderkridtmel

REMINGTON

Bedste og mest benyttede
Skrivemaskine.
Eneforhandler for Danmark:

L. KRISTENSEN
75, Raadhuspladsen,
København V.

Aktieselskabet

CARLSBERG TEGLVÆRK

Middelgade 14, Randers — Telefon 1515

Carlsberg Teglværk: Randers 174

Faarup Teglværk: Faarup 10

Dansk Brandforsikringselskab

af 1904 - gensidigt Selskab. **„VERMUND“**

Bygninger og Løsøre.
Virkefelt hele Landet.

Hovedkontor: Banegaardsplads 4, Aarhus.

Falcks Redningskorp Stationer

Hjælpen er gratis fra
Skagen til Gedser for
Abonnenter

Skive Cementstøberi

Knud Østergaard
Telefon 921

Normrør

med Garantimærket

Imprægnering

— Brøndrør —

Brdr. Jensen

Slotsgade 20
Aabenraa

Byggeforretning
Cementstøberi

Telefon 2369, Aabenraa

Assurance-Compagniet

BALTICA A/S

København K.

Bredgade 42.

Tegn Annonce i

Jydsk Telefonbog

Jydsk Telefon-Aktieselskab
Aarhus

Hyggelig Underholdning

for hele Familien: Noveller, Romaner,
populære Artikler om Alverdens inter-
essanteste Emner, Humor, Knold og
Tot, Gyldenspjæt etc., Børnestof, Brev-
kasse, Husmodersider og meget mere —
gennemill. med moderne Fotografier og
farveprægtige Tegninger.

Husk hver Tirsdag
Danmarks førende Ugeblad

HJEMMET

Paa dette Møde vilde man forsøge at faa oprettet et Aktieselskab for at faa beplantet de uopdyrkelige Hedemarker i Andst-Gjesten Kommune. Der var nemlig fra Beboerne i Vester-Gjesten fremkommet et Tilbud om til et eventuelt Selskab at levere ca. 315 Tdr. Land til Beplantning imod at disse Beboere fik Aktier for Jordens Værdi, som var ansat til ca. 40 Kr. pr. Td. Land. Dette Tilbud bevirkede, at Opfordringen til at tegne Aktier vandt saa stor Tilslutning i Forsamlingen, at Aktieselskabet allerede denne Aften kunde anses for stiftet. Der blev foruden de Aktier, der allerede var tegnede i Vester-Gjesten, den nævnte Aften tegnet 100 Aktier.

Samme Aften valgte man Selskabets første Bestyrelse, der kom til at bestaa af Lægen *August Pedersen*, St. Andst, der blev Selskabets Formand i 30 Aar (om ham se Hedeselskabets Tidsskrift 1941, 360—65), Gaardejer *Anders Simonsen*, Ravnholt, der blev Næstformand, og Proprietær *N. J. Bundsgaard*, Kjærholm i Gjesten, der blev Selskabets Kasserer i henved 23 Aar. I Bestyrelsen sad desuden Gaardejer *V. Hansen*, Petersborggaard, Andst, der valgtes til Sekretær, og Gaardejer *H. J. Hansen*, Gjestenlund, der valgtes til Driftsbestyrer.

Allerede inden første Aar var omme, var der udstedt over 300 Aktier, og hele det tilbudte Landomraade kunde overtages straks. Der førtes Forhandlinger med Hedeselskabet, som gav Tilbud om Vejledning ved Plantningen og Tilbud om Pengehjælp. Hele det store juridiske Arbejde, Udstedelse af Kontrakter og Skøder, ordnedes af daværende Sagfører *Zahn*, Kolding, der interesserede sig saa stærkt for Sagen, at han udførte Arbejdet gratis. Driftsplanen udarbejdedes af Lederen for Hedeselskabet *E. M. Dalgas*, medens Skovrider *S. Fritz*, Aalykke ved Borup, blev den egentlige Leder af Beplantningen.

Det vedtoges at beplante 30 Tdr. Land aarligt af de 300 Tdr. Land, man havde begyndt med. Saa kunde Beplantningen være fuldbyrdet i Løbet af 10—11 Aar. Det er den Plantage, der kaldes *Staushede Plantage* (nu ca. 170 ha).

1890 købte Selskabet ca. 45 Tdr. Land Hede i V. Gjesten af Gdr. Marius Lund. Ogsaa dette Areal blev beplantet. Det er *Langbjærg Plantage*, som nu dækker et Areal paa 25 ha.

Endelig købte Selskabet 1892 150 Tdr. Land Hede i *Revsing* af Gdr. P. Bertelsen. *Revsing Hede Plantage* er paa 83 ha, deraf de 81 tilplantede.

Med *Revsing Plantage* ejer *A/S Staushede Plantage* ca. 500 Tdr. Land (iflg. Trap 277 ha), der er beplantet dels med Fyr og dels med Gran.

Selskabets første Plantør var M. K. Clausen, der havde været Plantør i Hovborg Plantage. Han afløstes allerede 1882 af Henrik Horn,

der 1896 efterfulgtes af sin Søn *Christoffer Horn*, der virkede i Plantagens Tjeneste i over 35 Aar.

Efter Læge Aug. Petersens Afgang som Formand fik Gdr. N. A. *Bundsgaard*, Toftegaard i V. Gjesten, dette Hverv tildelt. Han afløstes ved sin Død af Sønnen, Gdr. K. A. *Bundsgaard*.

I 1930 var der 400 Aktier. Selskabet raadede da over en Aktiekapital paa 40 000 Kr. 1919 udbetaltes for første Gang Udbytte. Der blev udbetalt 5 pCt. af Aktiernes Paalydende, saaledes ogsaa i de følgende Aar. Rent bortset fra, hvilket Udbytte Plantagerne kan give Aktionærerne, har de været et stort Gode for Gjesten Sogn. De har brudt Vestenvindens Magt og mildnet Klimaet i det hele, og de har derved gjort det lettere at opdyrke den øvrige Hedejord omkring Plantagerne. Adskillige er de nye Hjem, der er opstaaet i Læ af Plantagen, og mange Tønder Land Hedejord er kommet under Plov, siden A/S Staushede Plantage tog fat paa at løse sine Opgaver. Dernæst giver Plantagerne Arbejde til mange Vinteren igennem, hvilket jo ogsaa er af Betydning.

Lettest tilgængelig for de besøgende er *Langbjærg Plantage*, der med sine smukke Spadserestier er som en hel Lystskov at vandre i, hvad man især skønner paa i den ellers skovfattede Egn. Den har da ogsaa sin *Festplads*, hvor der i Tidens Løb er blevet holdt adskillige Folkemøder. Tæt derved byggedes i 1911 et Udsigtstaarn, hvorfra der engang har været en vid Udsigt. Nu hæmmer Plantagens store Træer Udsigten især mod Øst. I Plantagen findes ogsaa Gjesten Skytteforenings Skydebane, den bedste i Ribe Amt, meddeler Lærer *Asger Holme* i en udmærket Artikel om Staushede Plantage (i Kolding Folkeblad 17. Januar 1930).

Ved Generalforsamlingen i A/S Staushede Plantage den 20. Juni 1900 henstillede Gdr. N. A. *Bundsgaard* til Bestyrelsen at købe en Sten, der skulde rejses til Minde om *E. M. Dalgas*. Sagen blev ogsaa taget op, og den 25. August 1901 afsløredes Stenen ved en smuk Festlighed paa Mødepladsen i Langbjærg Plantage, hvor *Ludvig Schrøder*, Askov, holdt Foredrag om Dalgas og hans epokegørende Indsats.

Ved denne Lejlighed var det »en særlig Glæde for mange, at den gamle Hædersmand, forhenværende Rigsdagsmand Anders Simonsen, trods sin høje Alder havde efterkommet en Indbydelse til at overvære Festen. Der er vel ingen i Andst Herred, der i sit lange Liv har tjent Plantningssagen saa tro som ham«, skriver Ludvig Schrøder i Hedeselskabets Tidsskrift 1901, 194. Af denne Grund kan det være passende her at fremkomme med nogle faa Oplysninger om denne Mand.

Anders Simonsen blev født i Øster Gjesten den 2. Septbr. 1817, hvor hans Forældre, der begge var fra Fyn, som nygifte havde købt en Gaard. Han blev gift 5. Maj 1838 med *Mette Jensdatter* (8. Decbr.

1816—28. Januar 1899) fra *Ravnholt* i Gjesten Sogn. Det unge Par fik Gaarden i *Ravnholt*, hvor *Mette* var fra.

Anders Simonsen fik efterhaanden tildelt en Række Tillidshverv. Han var Medlem af Ribe Amtsraad 1856—65, Landvæsenskommissær i ca. 30 Aar, Sogneraadformand, Sogneraadmedlem m. v. Endvidere var han, som nævnt, Næstformand i A/S Staushede Plantage, ligesom han var et interesseret Medlem af Hedeselskabets Repræsentantskab. Det var en af hans kæreste Tanker at faa den daarligste Hede forvandlet til Skov og den gode til Agerland. Selv havde han hjemme ved Gaarden i *Ravnholt* i mange Aar en Planteskole for gennem den at fremme Plantning i Omegnen saa meget som muligt. — Anders Simonsen var Medlem af Repræsentantskabet for Den vest- og sønderjydske Kreditforening i Ringkøbing i ca. 25 Aar, indtil 1885, og var i flere Aar Repræsentantskabets Formand. Han arbejdede med Glæde i Kreditforeningens Tjeneste, hvor han gennem sin Virksomhed søgte at bidrage til, at de Folk, der udførte det brydsomme Opdyrkningsarbejde af Heder, Kær og Moser, kunde faa de bedst mulige Vilkaar at virke under.

Da Anders Simonsen var en af sin Egn's mest ansete Mænd, var det naturligt nok, at han ogsaa blev inddraget i det politiske Liv. Han blev Landstingsmand og repræsenterede 11. Kreds i Tiden 18 Oktbr. 1866—1. Oktbr. 1878. Iflg. Lauesgaard (»Fortegnelse over Rigsdagsvalgene 1848—1916 samt Talerfortegnelser«, 1916) tog Anders Simonsen kun Ordet tre Gange i Landstinget. I Samlingen 1870—71 talte han om Indpodning af Kokopper og om Statsregnskabet for 1868—69. I Samlingen 1872—73 talte han om Forandring i Lov om Valgmenigheder. Han har næppe haft sin Styrke i det politiske Arbejde, men den personlige Agtelse, han var omgivet af i vide Kredse, har naturligvis gjort det let for ham at beholde sit Mandat.

Til Gaarden i *Ravnholt* hørte en Del Jord ude i Nordvest. Her var megen Hede og Mose. Her lod Anders Simonsen kultivere og opdyrke og paa Marken, $\frac{1}{4}$ Mil fra *Ravnholt*, lod han — med Udparcellering for Øje — opføre en Lade og en Kostald. I den ene Ende af Bygningerne blev indrettet en Beboelseslejlighed. I en længere Aarrække bortforpagtede han Ejendommen til Peter Fallesen. Da Fallesens Forpagtning var ophørt, fik Anders Simonsens Søn, *Simon Simonsen*, i 1870 Gaarden. Han lod opføre en Hestestald og et Par Aar senere et Stuehus og gav Gaarden Navnet *Jensgaard* efter en ældre Broder, der døde som Soldat i Nyborg 1861. Meningen var, hvis han ikke var død, at han skulde have haft Gaarden. *Jensgaard* var paa 190 Tdr. Ld. ($4\frac{1}{14}$ Td. Hartkorn). Den blev af *Simon Simonsen* drevet stærkt frem. En stor, yderig Frugthave gror nu om Gaarden paa det tidligere Hedeland (se *Kolding Folkeblad* 13. April 1939). (Fortsættes.)

NYE PLANTAGEAREALER.

Nr. 3065 A. *Postbjerg Plantage*, ca. 17,6 ha, Hammelev Sogn, Haderslev Amt. Plantagen ejes af Ingeniør, Folketingsmand O. Kier, Aarhus, Amtsvejsinspektør K. A. Jørgensen, Haderslev, og Amtsraadssekretær N. Elbæk-Jørgensen, Haderslev.

Arbejdet ledes af Skovrider Bech.

Nr. 3066 A. *Udklit Plantage*, ca. 49,7 ha, Kollerup Sogn, Vester Han Herred, Thisted Amt. Plantagen ejes af Fjerritslev Kommune, Fjerritslev. Tilplantningen er paabegyndt.

Arbejdet ledes af Skovrider Jensen.

Nr. 3067 A. *Øster Kejlstrup Plantage*, ca. 26,4 ha, Gødvad Sogn, Hids Herred, Viborg Amt. Plantagen ejes af Tømmerhandler Reimar Nielsen, Silkeborg, og Proprietær Thomsen, Eriksborg, Silkeborg. Arealet bestaar dels af gammel Agermark og dels af ældre Plantning af Naaletræ. Tilplantningen er paabegyndt.

Arbejdet ledes af Skovrider Piper.

MINDRE MEDDELELSER.

Raavildtet i Plantagerne.

En Tilføjelse til min Opsats i sidste Nummer af Tidsskriftet om Plantagernes Raavildt, naaede ikke at komme med, og jeg skal derfor komme med et Par Oplysninger til bedre Forstaaelse af de angivne Tal for Raavildtet.

Naar det i Fødnoten var anført, at Plantagebukke almindeligvis vejer ca. 13 kg opbrækket, grundes dette paa følgende: 45 Bukke skudt i Plantager paa Palsgaard og Feldborg Skovdistrikter vejede i Gennemsnit 13 kg opbrækket. Mellem dem var 25 Seksender. *Men samtlige Bukke var Foraarsbukke*, skudt paa Pürsch. Efteraarsbukke vejer jo noget mere. Jeg har foreløbig Opgivelse over, at enkelte Efteraarsbukke opbrækket er kommet op paa 23—24 kg, sikkert en Rekord for Plantagebukke.

Poul Hansen

*

A/S Sdr. Starup Plantage udbetaler i Aar 20 Kr. i Udbytte af hver Aktie. Paa Generalforsamlingen forleden genvalgtes *H. P. Hansen*, Stenderup, og *Gunnar Knudsen*, Agerbæk, til Bestyrelsen.

*

Frivillig dansk Arbejdstjeneste

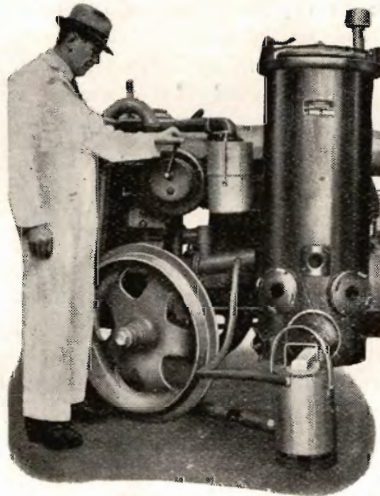
har udsendt en Beretning for 1942, hvori der udførligt redegøres for de Opgaver, der har været taget op. Det mest kendte Arbejde har vel været Oprydningen efter den store Brand paa Drejø, men det fremgaar ogsaa af Beretningen, at en Del af de Arbejdsopgaver, der har været anvist af *Hedeselskabets* forskellige Lokalkontorer, er blevet taget op og løst med smukke Resultater eller vil blive løst endeligt i 1943.

*

En fiks Nyhed.

Ford Motor Comp. har konstrueret en virkelig Nyhed, der vil lette den tit vanskelige Start af Generatorer i de kolde Vintermorgener.

Nyheden bestaar af en lille flyttelig Ovn med Trækul. Billedet illustrerer klart Anvendelsen.

*

Kontor i Skive.

Fra 1. April opretter Hedeselskabets Mose- og Engafdeling et Kontor i Skive, saaledes at der hver Fredag vil være Kontordag.

*

A/S Rind Plantage ved Herning har holdt Generalforsamling. Det vedtoges, at Driftoverskudet skal indgaa i Driften.

Til Bestyrelsen genvalgtes *L. Overgaard* og *Martin Lauridsen*. Bestyrelsen konstituerede sig med *M. Lauridsen* som Formand og Kasserer. *Lars Overgaard* valgtes til Næstformand.

*

Plantningsforeningernes Sølvbæger.

Ved Bjerringbro Plantningsforenings 50-Aars Jubilæum den 3. Marts overrakte Formanden for De samvirkende Plantningsforeninger, Folketingsmand *Laust Nørskov* Plantningsforeningernes smukke Sølvbæger til Formanden, Gaardejer *Oscar Dam*, Mammen, der har været Formand for Bjerringbro Plantningsforening i 26 Aar.

*

Et Legat til Læplantningslavene i 4 Sogne.

Paa Thim Læplantningsforenings Generalforsamling forleden tildeltes *J. P. Oksbjerg* et Diplom for sin Læplantning og udnævntes samtidig til Æresmedlem af Lavet.

Anledningen hertil er bl. a., at *J. P. Oksbjerg* er den Mand i Thim, der har udført det største Plantningsarbejde paa egen Jord. Et andet Forhold, som har medvirket til Anerkendelse er, at der ved hans Medvirken er tildelt Thim Læplantningslav en Gave paa 2000 Kr. af et Legat for Thim m. fl. Sognes Forskudsforening til Læplantningens Fremme.

Om Forhistorien til dette Legats Oprettelse kan oplyses følgende: Aarene 1897—99 var jo svære Aar for Landbruget, og dette bevirkede, at den danske Rigsdag vedtog Loven af 26. Marts 1898 — kaldet landøkonomisk Forskudsforening — som en Slags Hjælp til Selvhjælp lor Landbruget.

Den 10. Juni 1899 startedes en Afdeling for Thim, Stadil, Madum og Thorsted Sogne med 115 Medlemmer. Til Bestyrelsen valgtes *Søren Brogaard*, Thim (Form.), *Anders Madsen*, Thim, og *Jens Jensen*, Thorsted.

Da Forskudsforeningen afsluttede sin Virksomhed, var der et Overskud, hvoraf der ved kgl. Stadfæstelse stiftedes et Legat til Læplantningens Fremme, og hvoraf Renterne skulde bruges indenfor de fire Sognes Omraade. Dette skete i 1922. Til at administrere Legatet valgtes en Bestyrelse paa fire Mand: *Jens Jensen*, Thorsted (Form.), *Niels Poulsgaard Madsen*, And. *Pedersen*, Stadil, og *J. P. Oksbjerg*, Thim. Indtil 1942 administrerede disse fire Mænd Legatets Midler paa en hensigtsmæssig Måde. I de første Aar ved at uddele Renterne som Præmie til Landmænd, som havde udført en Del Læplantning, senere, da der var oprettet Læplantningslav i alle fire Sogne, uddeltes Renterne aarligt ligeligt til Lavene. Dog forbedredes Legatets Midler igennem Aarene til 8000 Kr. ved Indkøb af Kreditforeningsobligationer, en klog og økonomisk god Forretning.

Derefter virkede Bestyrelsen med Amtmand *Karbergs Bistand* for at faa Legatet delt i fire Legater à 2000 Kr., hvilket det lykkedes at faa kgl. Stadfæstelse paa i 1942, hvorefter Legaterne tildeltes de fire Læplantningslav til Administrering af Renterne til Læplantningssagens Fremme.

*

Maksimalpriser for Brænde.

Paa given Foranledning skal vi nedenfor meddele Maksimalpriserne for Brænde i Jylland pr. Rummeter sundt Brænde, aflagt ved Vej:

Bøgetræ: Klov (over 15 cm) 17,00 Kr. Industrikov 16,00 Kr., Knuder 13,70 Kr., Fagot (10—15 cm) 14,30 Kr., Knippel 10,60—9,50 Kr., Industriknip-pel 12,20 Kr., Kaminbrænde (50 cm) 17,00 Kr., Kaminbrænde (33 cm) 17,00 Kr. *Naaletræ*: Brænde (over 6 cm) 10,60 Kr., Brænde (under 6 cm) 6,40 Kr. Klippet *Bjergfyr* 10,60 Kr. Stødbrænde er ikke undergivet Maksimalpriser.

For øvrige Løvtræarter er der en Række specificerede Maksimalpriser efter Art og Kvalitet.

Dansk Plantageforsikringsforening

tegner Forsikring af Genplantningsværdien for Naaetræsplantager overalt i Danmark. Indskud een Gang for alle 50 Øre pr. ha, dog ikke under 1 Kr. Aarlig Præmie pr. ha 15 Øre, dog ikke under 50 Øre. Vedtægter og Indmeldelsesblanketter faas ved Henvendelse til

FORENINGENS KONTOR I VIBORG.

Brunkul
Mergel
Kalk

H. Theut

Viborg
Tlf. 1560-1559

„KUSTOS“ KREATURFORSIKRINGSFORENING
STIFTET AF DANSKE LANDMÆND 1881
FORSIKRER HESTE, KVÆG, FAAR OG SVIN
KONTOR: HAVNEGADE 4, AARHUS TELEFON NR. 1500

Viborg Byes og Omegns Sparekasse

Telf. 1400 (3 Linier)

Sct. Mathiasgade 68
Kontortid: Kl. 9—15

VIBORG ANDELS-SVINESLAGTERI

Vore Udsalg bringes i Erindring

Telefoner 137 og 779

A. Philipsen & Co., Viborg.

Maskinanlæg - Automobiler.
Telefon 532—1064.
Elektriske Anlæg - Vandværksanlæg. Telefon 174—274.

Handelsbanken i Viborg

Filial af Aktieselskabet
Kjøbenhavns Handelsbank

Kontortid: 9—15

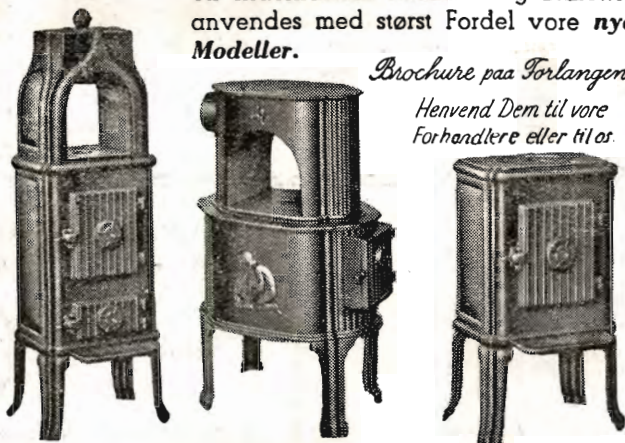
Telefon: 1500
(5 Linier)

RIBE Brændeovne og Tørveovne

Til indenlandsk Brændsel og Briketter anvendes med størst Fordel vore nye Modeller.

Brochure paa Forlangende

*Henvend Dem til vore
Forhandlere eller til os.*

A/S RIBE JERNSTØBERI · RIBE
GRUNDLAGT 1848 · TELEFON 261 & 262

A/s Varde Staalværk, Varde.

1. Kl. Staalstøbegods til Tipvognshjul, Bremseklodser og andet Entreprenørmateriel. —

Ildbestandigt „Vardan“. — Manganstaal.

A/S L. Hammerich & Co.
Specialforretning i Bygningsartikler. Grundlagt 1854.
Telefon Nr. 7050 (3 Linier).
Aarhus.

Viborg Papir-Comp.

Papir & Papirvarer en gros.
Bogtrykkeri.
Kontorforsyning

Sct. Mathiasgade 31—33.
Telf. Viborg 802—803.

AALBORG TAFEL AKVAVIT.

Anvend Tørvestrøelse ved Dræning.

Paa Jorder med fintsandet Undergrund kan en Tilsanding af Drænrørene forebygges ved Anbringelse af et Lag Tørvestrøelse („Hundekød“) omkring Stødfugerne, ligesom Tørvestrøelse med Fordel benyttes ved Dræning i stiv Lerjord. Spørg Hedeselskabet.

HELLESENS SENIOR

er en stor, stærk, paalidelig Haandlygte

HELLESENS SENIOR

giver blændende Lys Aar efter Aar med

HELLESENS

verdenskendte Tør-
element

HELLESENS SENIOR

I Regn og Blæst
uden at blinke

Absolut farefri i Ga-
rager, Stalde, Pak-
huse og i Hjemmet

Uundværlig i Jægerhytten

Teglværkernes
Salgskontor

ESBJERG

Teli. 265—546

DRÆNRØR

2*—15*

MURSTEN

TAGSTEN

Aktieselskabet

De danske
Sukkerfabrikker

København

Mejeriernes og Landbrugets Ulykkesforsikring.

Teli. 14.350. - Gensidigt Selskab. - Reventlowg. 14, Kbhvn. V.

Ansvarsforsikring

Automobillforsikring

Henvendelse til Kredsens Tillidsmand eller til Kontoret.

Dansk Andels-Æggesport

Kgl. Hofleverandør
er Producenternes
egen Forretning og
yder derfor disse
det fulde Udbytte.

Hovedkontor:

Akselborg,
København V.

Den sjællandske Bøndestands Sparekasse
Vestervoldgade 107 København V

82 Kontorsteder paa Sjælland

ALLE SPAREKASSEFORRETNINGER UDFØRES

Stryg elektrisk

FISKBÆK BRIKETFABRIK

BRUNKULSBRIKETER & RENHARPEDE BRUNKUL

Kontor: Aarhus
Aaboulevarden 7
Telefon: 5710

Fabrik: Fiskbæk
pr. Herborg
Telefon: Herborg 12

Tørvepresseren „IDEAL“

Det taler for sig selv, at vi i 1940—42 leverede 445 Anlæg.
Indsend. Bestilling i god Tid, før Materialerne udgaar.
Yderligere Forbedringer, Kugletryklejer m. m.
Forlang Prospekt.

Svennings Maskinfabrik & Jernstøberi

VEJEN — TELEFON 53

TIL ALLE SLAGS
BYGNINGER

TAG- OG VÆGBEKLÆDNING

DANSK ETERNIT FABRIK A/S
AALBORG
SALGSKONTOR: KAMPMANN-
GADE 2 - KØBENHAVN V.

J. Chr. Petersens
Papirhandel

„Hvælvingen“
ved Nikolaj Taarn
København K.

Hovedforhandler
af Statens Papir

SKIVE
DISKONTOBANK

Kontortid 9-12 og 2-5

Filial i Haderup

RESENBRO
CEMENTSTØBERI

v/ M. J. MATHIASSEN
Telefon 34

Prima Betonrør efter dansk
Ingeniørforenings Normer Mrk.

△ i alle gangbare Dimen-
sioner fra 4" til 24" saavel
med som uden Muffe.

Monierrør, Brønde og Kegler.
— FORLANG TILBUD. —

Hotel Herning.

Telf. 21—41.

Byens første Hotel.

HADSTEN

Cementstensfabriker

— ved Chr. Andersen. —
Telefon 67.

Imprægnerede Cementrør
i forskellige Dimensioner
Monierrør og Brøndringe.

Forlang Tilbud - Billige Priser.

Fil:

- .Panering
- .Supper
- .Saucer
- .Fromager

Alfamin

ERSTÅNINGSVARE FOR A.G.
FREMSTILLET AF SKUMMETÆLK

MARGARINEFABRIKKEN „Alfa“'s

ROTTER
UDRYDDES
RATIONELT
M.B.

Varde Bank
Esbjerg Afdeling

Kongensgade 62
og Fiskerihavnen

Landbrugslotteriet.

Største Gevinst Værdi 80,000
Kr. Præmie 10,000 Kr. Ialt
i en Serie 38,000 Gevinster
+ en Præmie. — Tills.
Kr. 1 Million 823,460. —
Trækkes samtidig med
Klasselotteriet.

Lodsedler faas hos alle
Kollektørerne samt i
Hoved-Kollektionen, Frede-
riksberggade 2, København K.

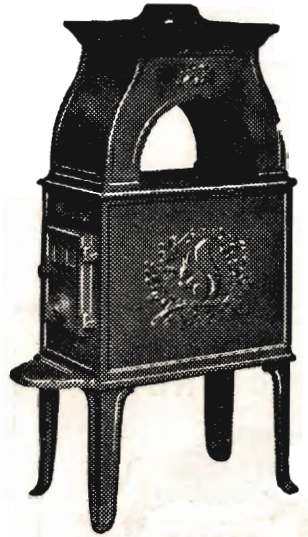
Røde Drænrør

2" — 12"

Fredenshøj Teglværk
Aabenraa
Telefon 2127

MORSØ BRÆNDEOVNE

kan leveres i 12 forskellige Størrelser
og Udførelser

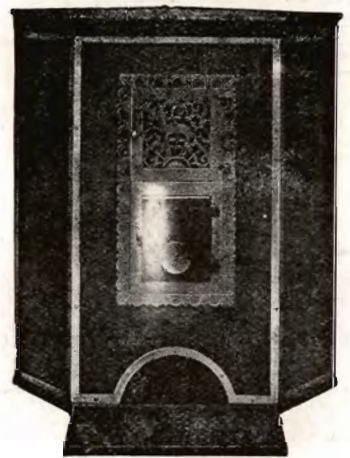

Nyhed:

MORSØ BRÆNDEKAMINER

specielt indrettet for
Brændefyring

6 forskellige Størrelser og
Udførelser

MORSØ STØBEGODS

A/S N. A. CHRISTENSEN & CO., NYKØBING MORS

Redaktion: Direktør N. Basse og Direktør, Skovrider C. E. Flensburg, Viborg.
Carlo Mortensens Bogtrykkeri, Viborg.

SPRIT
til teknisk Anvendelse.